

**СУМСЬКА МІСЬКА РАДА
СУМСЬКИЙ ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД (ЯСЛА-
САДОК) №25 «БІЛОСНІЖКА» м.СУМИ, СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

КОНСУЛЬТАЦІЯ

«Закладаємо основи безпеки змалечку»

Захист життя і здоров'я дітей, формування в них уміння безпечно взаємодіяти з довкіллям, природним і соціальним, – надважливі державні завдання, що розв'язуються в контексті різних освітніх напрямів Базового компонента дошкільної освіти.

Зрозуміло, що для гармонійного становлення особистості необхідно, щоб її оточення було сприятливим, комфортним, розвивальним та безпечним. Та як би ми не намагалися створити для малят таке середовище, існують ризики, яких ми не можемо передбачити. Тому важливо навчити дітей дотримуватися правил безпеки і допомогти їм оволодіти засобами та способами дій, якими вони зможуть скористатися в загрозованих ситуаціях.

Вимоги щодо формування у дошкільників навичок безпечної поведінки в довкіллі визначено в усіх чинних програмах дошкільної освіти. Ефективність реалізації цих освітніх завдань значною мірою залежить від організації партнерської взаємодії педагогічного й батьківського колективів, просвітницької діяльності серед вихователів, дітей та батьків.

Варто пам'ятати, що формування безпечних моделей поведінки в довкіллі, накопичення необхідного досвіду взаємодії з ним відбувається в контексті взаємодії «дитина-дорослий», через спілкування, спільну діяльність. І починається зі становлення базового відчуття безпеки в перші три роки життя.

Формування відчуття безпеки: що може стати на заваді?

Брак батьківського піклування й спілкування, вимушене відлучення від матері спричинює формування недовіри до навколишнього світу, призводить до розвитку тривожності (брак відчуття фізичної безпеки) і зрештою – до зневіри у власних силах та можливостях, несамотійності, хронічного відчуття провини, виникнення залежностей.

Дуже важливо, щоб у перші роки життя малюк перебував біля матері чи близького дорослого і був оточений турботою й любов'ю.

Насильницьке спілкування з дитиною може мати різні прояви: фізичні

покарання; маніпулювання, до якого вдаються дорослі, аби змусити малюка підкоритися; намагання все робити за дитину, позбавляючи її самостійності та ініціативи. Усе це негативно позначається на формуванні базового відчуття безпеки.

Спілкування дорослого й дитини має будуватися на довірі та повазі.

Переважає авторитарного стилю у вихованні, висування до дитини завищених вимог. З такого підходу малюк може завчити правила безпеки і без запинки розповідати їх, але не обов'язково дотримуватиметься у повсякденному житті.

Слід відмовитися від виховання шляхом заборон, замінивши численні «не можна» на «можна» та «можна, якщо...». Це вимагає більше часу, ніж проста заборона, адже дитину доведеться переконати, пояснити небезпечність певних дій. Проте так малюк поступово усвідомлює важливість безпечної поведінки під час ігор, перебування вдома, у дитсадку, на вулиці, біля водойми, у лісі, на фізкультурному майданчику тощо.

Нераціонально побудований режим дня призводить до інтелектуально – фізичного та психоемоційного перевантаження дитини.

Варто приділяти особливу увагу правильній організації життєдіяльності дитини, дотриманню розпорядку дня, у якому чергуються різні види діяльності і відведено в достатній кількості часу для вільної гри.

Неправдива, спотворена інформація, яку дитина отримує від дорослих (наприклад, коли малюка переконують, що мама скоро прийде, навмисно вводячи в оману), спричинює емоційне напруження, а потім розчарування і, як наслідок, підриває її довіру до світу.

Дуже важливо за жодних обставин не обманювати дитину.

Відсутність у дитини особистого простору заважає усвідомленню нею власних меж та меж іншого («своє – чуже»).

Варто подбати про облаштування для малюка власного куточка чи кімнати, де він сам може наводити лад, розставляти все за бажанням.

Несприятливий психологічний клімат у дитячому колективі призводить до ізоляції, формування в дитини відчуття меншовартості, дезорієнтації в мікросоціумі.

Важливо налагодити довірчі стосунки між дитиною й дорослими, за яких вона зможе поділитися з ними своїми проблемами; постійно спостерігати за змінами в поведінці дошкільників; принагідно відпрацьовувати з дітьми алгоритми ефективного реагування на ті чи інші агресивні прояви.

Небезпеки, пов'язані з раннім початком користування інтернетом.

Дорослим слід увімкнути на гаджеті, яким користується дитина, безпечний пошук, пояснити, для чого це потрібно (аби закрити доступ до сайтів, які поширюють віруси); розповісти, чому не можна викладати в мережу фото дітей, особливо зняті в їхніх кімнатах (вони можуть розповісти зловмисникам про інтереси дитини, про те, чим її можна «зачепити», із чого почати розмову).

Формування навичок безпечної поведінки: етапи і засоби

Формування в дошкільників навичок безпечної поведінки в довкіллі та свідомого ставлення до свого здоров'я передбачає системну роботу й використання відповідних вікові форм, методів і прийомів.

Етапи роботи

1. Ознайомлення малят з інформацією про можливі небезпеки (вдома, на вулиці, у природі, під час спілкування з незнайомими людьми)
2. Сприяння усвідомленню дітьми правил безпечної поведінки.
3. Створення умов для застосування цих правил у різних життєвих ситуаціях.
4. Розвиток у дітей уміння передбачати наслідки своїх учинків.
5. Привчання їх до здорового та безпечного способу життя.

Завдання дорослих – не тільки подбати про безпечне дитинство малят. Важливо навчити їх самостійно розрізняти небезпеки в довкіллі – природному та соціальному – й адекватно на них реагувати.